

Rātenīca

NR.3
Otrdiena 9.jūlijs

RĪTA IEVIRZES – NĀKOTNES DARBI

Foto Varis Sants

Joprojām par laiku un 3x3 laikā un cauri laikiem domādama, pirmdienas rītā dodos aplūkot, ko dara 3x3 nākotne – mazākie saietā dalībnieki. “Kaķīša dzirnavu” ievirzes 6-7 gadīgos dalībniekus atrodu sapulcējušos Baibas un Rolanda Auziņu vadībā bērnu dārzā “Mazputniņš” ziemas dārza palmu ēnā. Viena no ievirzes dalībniecēm pauž cerību, ka ievirzē varētu iekļaut maksšķerēšanu, diemžēl tā tomēr nav paredzēta, lai arī visādi citādi ierakstītos ievirzes mērķos. Šie mērķi ir pēc iespējas vairāk iet dabā, to izzināt caur aktīvu darbošanos, jo mīlēt var tikai to, ko saproti – bet pilsētas bērniem saskarsmes ar dabu un tātad arī tās izpratnes var būt nedaudz mazāk; kāds, iespējams, nevar atšķirt vienu skujkoku no otra vai arī baidās no pilnīgi nekaitīgas radības. Šī ievirze tad nu ir iespēja ar dabu satuvināties, tāpēc tās dalībnieki katru dienu ies ārā. Ceturtdien viņi, bruņoti ar tīkliņiem, kāps slāpījumā un pētīs tās dzīvās radības, kas mīt ūdenī, savukārt piektdien iecerēta ekskursija uz Kārļa Skalbes muzeju, kur bērnus gaidīs Baltais kaķītis. Ievirzes dalībnieki veidos arī grāmatīņas, kurās katru dienu ierakstīs un iezīmēs šajā dienā atklāto un pieredzēto, lai paši pēc tam varētu to atcerēties un arī vecākiem atrādīt.

Saieta “Baltā kaķīša” ievirzes – kas lielījās ar vislielāko ievirzes vadītāju skaitu – dalībniekus vecumā no 3 līdz 5 gadiem atrodu “Mazputniņā” pirmajā stāvā, kur tie tieši tobrīd četrpārus dodas cauri dažādu veidu

tuneļiem. Kad tuneļi sekmīgi pievārēti, nez no kurienes uzrodas brīnummaisniņš, nu kura ceram izvilkt trusīti, bet tiek izvilktis izpletnis. Tas kļūst par karuseli un gluži kā īsts, košs karuselis savu gaitu sāk lēnām, riņķo aizvien ātrāk un tad ātrumu samazina, līdz apstājas pavisam. Man nu atkal jādomā par saietā simbolu - ratiņu un laiku; tas, ka saietā laiks rit ātrāk nekā parastais laiks, jau ir pieredzēts, bet cik bieži mēs piedzi-

vojam un ļaujām sev piedzīvot laika pilnīgu apstāšanos? Vienā brīdī karuseli iemetas vējš un tas pland, tad dažī mazkaķīši metas zem karuseļa, tā nu tiek nolemts karuseli pārveidot par milzu vēdekli, ar kuru pārmaiņus tiek apvēdināti zēni un meitenes; mati no šāda vēja ceļas stāvus gaisā, un ir lieli prieki. Nodarbes maiņa: izpletnis paslēpjas atpakaļ brīnummaisniņā, bet zāli attiecīgā pavadījumā pārņem no rītiņa agrumā uz bumbām lēkājosi gailīši un bungojoši mazi bundzinieki; tad uzrodas “ezišu” un piramīdu taciņa. Skatoties, kā mazie mēģina šajā taciņā atrast un noturēt līdzsvaru starp iepriekšējo un nākamo soli, nobrīnos, cik viegli gan tomēr viņiem izdodas noturēties šajā mirklī – kaut mēs, pieaugušie spētu to kaut vai uz pusi tik viegli! Izskatās, ka 3x3 nākotne ir drošās un katrā ziņā ļoti kustīgās rokās.

Kā pēdējos dodos meklēt bērniņu skolas dalībniekus un atrodu vien ievirzes vadītāju - dūlu un mājdzemdību vecmāti Daci Rihteri un gadu veco Viktoriju ar tēti. Šajā ievirzē ir skaidri pierādīties, ka visam savs laiks; pārējie 2-8 mēnešus vecie ievirzes apmeklētāji ir padarbojušies – sasveicinājušies ar sasveicināšanās dziesmiņu, paspēļējuši savam vecumam atbilstošus mūzikas instrumentus (klabeklīšus, žvadzeklīšus u.tml.), padarbinājuši pirkstiņus, paglāstījuši pēdiņas, ieturējušies un devušies pelnītā atpūtā. Viss savā laikā, apzinoties savas vajadzības un bez kompromisiem. Lai rīt var ar jaunu sparū mesties iekšā piedzīvojumā.

Gita Feldhūne

Dienas plāns

Trešdien, 10. jūlijā

Labāk, lai manis desmit reižu trūkst, nekā kad vienreiz palieku kaut kur pāri. (R. Kaudzīte)

8.00 Celšanās, rīta vingrošana

9.00 Brokastis

9.40 – 10.10 Rīta TV, dienas tēma (vidusskolas aktu zālē)

10.20 – 12.45 Rīta ievirzes

13.00 Pusdienas

14.00 – Pēcpusdienas ievirzes

17.00 – Pievakares ievirzes: darbnīcas, sadziedāšanās biedrība, sports, apvārsni - tikšanās ar Vecpiebalgas uzņēmēju Raimondu Dombrovski “Piebaldzēna ceļš no Čikāgas uz senču dzimteni”

19.00 Vakariņas

20.00 Brīvais mikrofons, vakara pasaciņa koncerta laikā

22.00 Danči ģimenei (Kultūras namā), vakara viesis – Ausma Cimdiņa un Cimdiņu dzimta

23.00 Danči, sadziedāšanās un nīkšana

Sveicam!

Šodien dzimšanas dienā sveicam Tomu Kušķi no Mārupes!

Zaģlis 08.07 -

Dārta Cīrule & Roberts Kaņepons

Foto: WhatsApp

Vecpiebalgas biatlonists

Par sportiskajām aktivitātēm 3x3 saietā rūpējas Vecpiebalgas novada sporta dzīves organizators un kādreizējais Latvijas izlases biatlonists Toms Praulītis.

Toms ir garš, stalts un nosvērts piebaldzēns un dzīvo vietā, ko mūsdienās sauc par Inešiem, bet kas agrāk bijis vēsturiskais Vecpiebalgas muižas centrs. "Te "Mērnieku laiku" Ķencis tupēja cietumā," tikšanās laikā viņš rāda uz Inešu pamatskolas - senas, skaisti renovētas ēkas - pagrabstāvu. Tālāk muižas parkā tā piebūvētā baltā ķieģeļu ēka ir no Paula Putniņa lugas "Ar būdu uz baznīcu" - viņš turpina.

Muižas teritorija ir sakopta un gleznaina, ik uz soļa - visā Latvijā zināmi kultūrvēstures fakti. Vecpiebalgai ir liels pievilksanas spēks, un tas ir iemesls, kāpēc Toms, izstudējis Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijā, atšķirībā no daudziem saviem vienaudžiem trīsdesmitgadniekiem nevis palika Rīgas tuvumā, bet atgriezās Vecpiebalgā. "Dzīvot pie ezera tomēr ir labāk," viņš saka. Toms novērojis, ka atšķirībā no citnovadniekiem, uz mājām ik nedēļas nogali raujas arī Vecpiebalgas studenti, jo "te viss ir".

Un tomēr arī Vecpiebalgā, tāpat kā citur Latvijas laukos, iedzīvotāju paliek mazāk. Mazā bērnu skaita dēļ Inešu pamatskola ir slēgta un ēkā ierīkota mākslas skola, ko arī plāno pārvietot uz Vecpiebalgas centru. Apkārtne īpašumus gan sapirkuši diezgan daudzi pilsētnieki, bet tie pārsvarā šeit mītina brīvdienās. "Piektdienas vakaros veikalā

ir rinda," raksturo Toms.

Viņš novadā atbild par sporta dzīvi un kopā ar mammu - pieredzējušu biatlona treneri Aiju Praulīti, kura savulaik skolojusi arī titulētāko Latvijas biatlonistu Ilmāru Brici - trenē jaunos sportistus. Biatlonam novadā ir stipras tradīcijas - pats Toms savulaik bija Latvijas biatlonistu izlasē, tagad junioru komandā ir viņu audzēknis Rūdis Balodis. Vecpiebalga šim sporta veidam ir gluži piemērota vieta - kā jau Vidzemes augstienē sniegs te turas ilgāk nekā citur Latvijā. "Bērzkrogs ir robežšķirtne. Pie mums - sniegs, ap Cēsīm pļavas tīras," viņš saka. Treniņi gan notiek cauru gadu, un pārsvarā jaunos biatlonistus var redzēt slēpojam ar rollerslēpēm. Toms atzīst, ka jaunie cilvēki nopietnai sportošanai ir jāpierunā. Viņš spriež, ka mūsdienu bērni, atšķirībā no paša paaudzes, nav tik pacietīgi un viņiem nav raksturīgi izvīzīt augstus mērķus, piemēram, kļūt par Bjerdāleni (atsauce uz leģendāru norvēģu biatlonistu). Taču viņi ir elastīgāki - nepieķeras vienai lietai un ir gatavi nodarbošanos mainīt un izmēģināt dažādas lietas.

Biatlons nav vienīgais sporta veids, kur piebaldzēniem ir panākumi. No Vecpiebalgas nāk ne tikai daudz izcilu Latvijas kultūras darbinieku, bet, šķiet, te ir arī lauku novadam netipiski liels pazīstamu sportistu skaits. Piebaldzēns ir rallija braucējs Kārlis Nebars, motosportists Kaspars Stupelis, BMX braucējs Helvijs Babris.

Foto: Varis Sants

Par 3x3 saietiem Toms bija dzirdējis, taču pašam šī būs pirmā pieredze, un mūsu sarunas brīdī - īsi pirms tā atklāšanas - viņš vēl īsti nezina, ko no tā gaidīt. Trīs darbdienas vakarus Toms būs atbildīgs par pievakares sporta ievirzi, un ir gatavs pielāgot aktivitātes gan dalībnieku skaitam un briedumam, gan laika apstākļiem. Savukārt otrdien - sporta spēļu laikā - Toms organizēs volejbola turnīru.

Anita Brauna

Piebaldzēni izdzied un izdejo tēvu zemes skaistumu

Pirmdienas vakarā visu ekskursiju noslēgums un Vecpiebalgas pašdarbnieku koncerts bija paredzēts estrādē Alauksta ezera krastā. No rīta, lūkojoties uz draudīgajiem mākoņiem debesīs un prognozēm viedierīcēs, bija skaidrs, ka lietus būs arī pievakarē, tādēļ sanāksmē rīcības komiteja aicināja dalībniekus balsot, kur zupu ēst: skolā vai Alauksta ezera krastā. Dalībnieki lēma par labu Alaukstam. Domāju, ka neviens nebija vilies, jo zupa un plātsmaizes bija ļoti gardas un kur nu vēl skaistā ainava un augstās šūpoles, daudzveidīgās rotaļierīces, kas tik ļoti priecēja dažādu vecumu bērnus. Savukārt vecpiebaldzēnu raitos soļus varējām skatīt un skatnīgās balsis klausīties kultūras namā. Vidējās paaudzes deju kolektīvs "Mudurainis" jau pirmajā dejā "Vidzemnieki nāk" un vēl trijās citās atklāja šī novada cēlos tautastēpus, straujo dabu un smaidīgos cilvēkus. Jauniešu deju kolektīvs "Slātaviņa" dejas rakstā izstāstīja "Galdiņam četri stūri", "Ačkopu", "Jautro stūri". Abus kolektīvus vada Antra Grīnberga. Savukārt sieviešu vokālais ansamblis "Tāpēc", ko vada Austra Piruška, latviešu tautasdziesmās izdziedāja tēvu zemes skaistumu. Koncerts izskanēja ar Kārļa Skalbes un Jāņa Lūsēna dziesmu "Draugs kur laimīgs esi bijis".

No "Muduraina" dejojāņu sejmā smaidis nepazuda ne brīdī. Foto Varis un Klāvs Santi

Daiga Kļanska

Lielās šūpoles nes augstu pret mākoņainajām debesīm. Foto Varis un Klāvs Santi

PAR PIEBALDŽĒNU NEPIEDZIMST, PAR TĀDU KĻŪST

Pirmdienas vakara viesi bija pērn decembrī mūžībā aizsauktā dramaturga, politiķa Paula Putniņa dzimta: atraitne, aktrise Līga Liepiņa un viņu bērnu Annas un Indriķa ģimenes. Sarunas raisījās par to, kādi ir piebaldzēni, kāda ir Piebalgas daba.

Uz jautājumu, cik ilgi cilvēkam jānodzīvo Piebalgā, lai kļūtu par piebaldzēnu, Indriķis uzskata, ka par piebaldzēnu nepiedzimst, bet gan par tādu var izveidoties. Tas, ka kāds piedzimst dižā piebaldzēnu dzimtā, vēl negarantē to, ka viņš būs piebaldzēns. Kā piemēru Indriķis minēja rakstnieci Ingunu Baueri, kura ir liepājniece un Piebalgā ir ieprecējusies, bet kļuvusi par kārtīgu piebaldzēnu. Raksturojot piebaldzēnus, Indriķis stāsta, ka viņi pret svešiniekiem sākumā izturas gana rezervēti, kad cilvēks iepazīts, tad piebaldzēns ir gan atvērts, gan draudzīgs pret apkārtējiem. Indriķis smeļ, ka piebaldzēni ir ļoti radoši, viņam par sevi nācīs daudz jauna uzzināt.

Līga Liepiņa atceras, ka vīra Latvija bijusi Piebalga. Kapusvētki Piebalgā bijis liels notikums, ja tie sakrituši ar kapusvētkiem Līgas dzimtajā Ziemeļvidzemē, tad tas uzskatīts par ko nebūtisku un nav pat izskatīts jautājums, ka varētu braukt uz Naukšēniem.

Runājot par Piebalgas ainavu, Annas vīrs, režisors un dramaturgs Lauris Gundars teic, ka Piebalgā, kur vien paskaties, vi-

Foto Varis Sants

sur skatiens sniedzas tālu. Kad aizbraucot kur citur, dažkārt pat samulstot, ka kaut kas nav tā, acīm teju vai atduroties.

Šogad Vecpiebalgā ir skaisti ziedošas un smaržojošas pļavas. Jāņos šķitīs, ka Piebalgā pat sarkanajam āboliņam galviņas lielākas nekā citur. Un tad vēl līdz Vecpiebalgai ir trīs tosieni jeb elpu aizraujošo brīži par skaistajām dabas ainavām.

Indriķis un viņa dēls Pauls dalās atmiņās par savu krusttēvu un vectēva brāli Andri, kurš bijis ļoti strādīgs cilvēks, izveidojis autotransporta apvienību "CATA". Andris Indriķim iemācījis daudzus praktiskus darbus. Anna un Līga uzsver, ka Andris bijis organizators, rīkotājs, bet aiz viņa teju nemanāmi sekojusi sieva, kura allaž gādājusi par ēdienu godu galdiem.

Reiz gadījies tā, ka sieva līdzī nebijusi. Paēst jau nu paēduši, bet kas tad mazgās traukus. Andris nopriedis, ka trauku jau diezgan un netīros traukus samet atkritumu bedrē, kas netālu aiz mājas. Kad pēc sniega nokušanas pamanīta bedre ar traukiem, tad gan lāga nebijis. Vēl kādu citu reizi, trauki labi nolaižīti un salikti skapītī, ies nu traukus mazgāt.

Piebaldzēniem raksturīga kopības sajūta, tādēļ no Piebalgas uz Sibīriju izvests daudz mazāk cilvēku nekā citviet.

Piebaldzēniem raksturīga arī sasveicināšanās: "Sveika būšana!" uz ko uzrunātais atbildējis: "Vesela padarišana!"

Daiga Kļanska

Kā dakteri Jurjānu pēc nāves Čangalienā bildēja

Šodien ievirzē "Vecpiebalgas leģendas un noslēpumi" rakstniece Inguna Bauere stāstīja par skolu Vecpiebalgā un piebaldzēnu centieniem pēc izglītības. Viens no Vecpiebalgā ievērojamiem cilvēkiem bija dakteris Jānis Jurjāns, mūziķu Jurjānu tēvabrālis, kas bija studējis Maskavas un Tērbatas universitātēs. Viņš arī viens no jaunlatviešu kustības pamatlicējiem. 49 gadu vecumā miris 1879. gada pavasarī.

Vecpiebaldzēni ir gaužām bēdīgi, ka slavenajam ārstam nepaliek neviena bilde, jo tajā laikā Jaunpiebalgā jau ir fotogrāfs, bet Vecpiebalgā vēl tāda tehnikas brīnuma nav. Nolemj, ka bildi vajag, kaut vai liķa.

Bēru dienā Jurjānu liek zārku ar Jurjānu zirga ratos un kopā ar pavadītājiem visi brauc uz Jaunpiebalgu fotografēt Jurjānu. Tur liķi no zārka izceļ, atstutē pret skapi, roku pieliek pie sejas un nofotografē. Acis vienīgajā fotogrāfijā dakterim ciet, bet bilde, kur netaisni skaisti sapostis goda drānās, paliek vēsturei. Taču bildēties grib arī viss līdzbraucēju pulks, un to nav maz. Kamēr visi nobildējušies un pa pavasara dubļainajiem ceļiem atkūlušies atpakaļ līdz Vecpiebalgai, ir jau krietni satumsis, kad dakteri paglabā Vidus kapos.

Daiga Kļanska

Toma mērķis 3x3 – iemācīties polku

Šodienas jubilārs Toms Kušķis ir pirmo reizi 3x3 saietā. Viņa mērķis saietā – iemācīties dejot polku, tādēļ viņš ir viens no 3x3 tautas deju kolektīva dejotājiem. Toms stāsta, ka jau pirmdien polkas soļus apguvis. Pirmdiena viņam paliks atmiņā arī ar vairākiem citiem svarīgiem notikumiem. Viņš pirmo reizi bija 1780.gadā celtajā Apšu koka baznīcā. Turklāt ekskursijas vadītājas, Tauresnes kultūras nama vadītājas Gintas Babres iedrošināts, vēsturiskajā celtņē pirmo reizi dzīvē spēlēja ērģeles, kas bijusi ļoti interesanta pieredze. Toms pabeidzis Jāzepa Mediņa 1. mūzikas skolu, kur apguvis klarnetes spēli un klavierspēli. 3x3 Toms dzīvo skolas vēstures kabinetā, kur ir klavieres un var katru dienu gan pilnveidot prasmes, gan iepriecināt istabas biedrus. Vakar Tauresnes kultūras namā jeb Nēķena pilī Tomam bija tā laime spēlēt klavieres, kuras spēlējis arī maestro Raimonds Pauls. Vēl viņam vakar ekskursijā ļoti patīcis Bānūža svētavots, ko raidījuma "Aizliegtais paņēmiens" eksperimentā par avota ūdens kvalitāti atzina par vienu no labākajiem.

Toms šonedēļ dienas pavadīs "Pa meža takām", kur vajadzētu būt gan ļoti interesanti, gan arī noderīgi apgūt izdzīvošanas

prasmes. Domājot par nākotni, zēnam interesē ģeogrāfija un mūzika. Viņš gribētu muzicēt ballēs. "Man nometnē ir diezgan

Toms Kušķis pie Apšu baznīcas ērģelēm.
Foto Alla Kudiņa

jautri," tā Toms saka par pirmo dienu iepaidiem Vecpiebalgā.

Daiga Kļanska

Pie Dzērbenes spokiem

Ja jau esam Piebalgā, tad jādižojas, ka drosmīgākie 3x3 saietā dalībnieki ekskursijai izvēlējās 3.marsrūtu, jo tajā vienīgajā bija iekļauts Dzērbenes pils spoku kambaru apmeklējums.

Pa ceļam uz Dzērbeni pietājām Brežģa kalnā un kopā ar ekskursantiem no vēl trīs autobusiem kāpām skatu tornī un baudījām Vecpiebalgas pakalnu un ezeru ainavu. Nākamā pietura - Dzērbenes luterāņu baznīca, kuru 19. gadsimta 40.gados uzcēla viens no lielākajiem Vidzemes guberņas būvuzņēmējiem Sārumu Mārcis. Par to, kā līvu izcelsmes būvnieks tika pie šī pasūtījuma, ir sava leģenda. No lieliskās stāstnieces, Dzērbenes tautas nama vadītājas Dainas Šmites uzzinājām, ka arī tolaik baznīcas finansētājs - muižkungs - rīkoja "konkursu" dievnama būvniecībai un sākotnēji par uzvarētāju atzina vācu "firmu". Taču vācieši šajā vietā baznīcu būvēt atteicās, jo stabilas konstrukcijas uz šīs grunts nevarot uztaisīt. To pašu atzina vēl kāda vācu "firma", un beigās pasūtījums nonāca pie Sārumu Mārča, kuru muižkungs sākotnēji nemaz nav uztvēris kā nopietnu pretendentu. Mārča konstruētā dievnama mūri joprojām stāv stabili, vienīgi remonts baznīcai būtu nepieciešams, taču nelielās draudzes spēkiem to grūti paveikt.

Dzērbenes baznīcā arī uzzinājām, ka kaulu kambaris nebūt nav kārns cilvēks, kā vairums no mums domāja. Kaulu kambarī lika senāk mirušo cilvēku kaulus, ja tos at-

raka, baznīcas kapsētā apbedījot nākamos aizgājējus...

Pēc baznīcas devāmies uz "Šovītēm" pie Dzērbenes amatnieka Valdemāra Dambeļkalna, kurš meklē alternatīvu, ar ko mūsdienās aizstāt "gobelēnu un sedziņas", ar ko Vidzemes augstienes neauglīgajās zemēs iztiku pelnīja to agrākie iedzīvotāji. Valdemārs to atradis spēkratu ražošanā - viņš būvē ekskluzīvas "Lotus super" tipa mašīnas un pārdod angļiem, kuriem šādi braucamrīki ir "nacionālā slimība". Pagaidām, tas ir, piecos gadus, uzbūvēti un pārdoti astoņi šādi automobiļi, taču plāns ir saražot 100 gadā.

Visbeidzot, tikām Dzērbenes pili. Kā jau tas ar pilskungiem mēdz gadīties, arī ar Dzērbenes pils mantinieku Veismani dažādas nelāgas lietas notika. Trīsdesmitgadīgais Dzērbenes pilskungs apvainojās uz Raunas muižnieku, ka tas viņu par vecpuiši nosauca, tādēļ to uz dueli izaicināja. Cīņa beidzās ar abpusēji nāvīgiem ievainojumiem. Dueļa fakts tika slēpts, bet vainu par Veismana nāvi salika uz viņa istabeni Mariju. Marija cietumā nomira ar pilskunga bērnu zem sirds, un it kā ar to vēl nebūtu gana, Veismanu, kurš mūža mierā gribēja dusēt pils kapenēs, pretēji viņa gribai laika gaitā pārāpbedīja. Tad nu iemeslu pils spokiem gana. Tā nu Daina Šmite zina stāstīt, ka pili atslēgu saišķi mēdz pazust kā uguni, dzird soļus un grīdas dēļi cilājās, kad it kā neviens

nestaigā, bet četros pēcpusdienā kāds vāra tēju. Redzēta arī sieviete baltā. Visiem ekskursantiem savām acīm bija iespēja apskatīt spoku kambarus. Kas tajos bija, lai paliek noslēpums... Tik pieminēšu, ka misija nebija vienkārša - daži pirms došanās spoku

Dzērbenes pils ar tās muzeja vienu no eksponātiem - adītu peldkostīmu, ko bija jāmeklē uzadīt ikvienai dzērbenietei, kas gribēja beigt skolu. Foto: Anita Brauna

kombaros raudāja, daži muka prom, citi ilgi svārstījās, vai savu kāju tajos spert.

Taču Dzērbenes pils ēkā notiek arī labas lietas. Pagasta vēstures entuziasti savākuši tuvākās un tālākas senatnes liecības, ko var apskatīt vairākās pils istabās. Viena no tām veltīta pagasta lepnūmam - Cimdu Jetiņai.

Anita Brauna

NO VECPIEBALGAS ŪDENSROZĒM LĪDZ ALAUKSTAM

Septītais maršruts - kā pieteikumā rakstīts, "bērniem un tiem, kuri sirdī visu mūžu bērni" - sākas ar slaveno Vecpiebalgas ūdensrožu diķa apmeklējumu. Barojam zivtiņas, bet, kad atklājas, ka diķi ir arī mazi pilēni, kas mēdz smieklīgi uzčāpot uz ūdens-

Zāļu skapītis profilaksei. Foto: Gita Feldhūne

rozes lapas, nelikdamies ne zinīs par zieda skaistumu, arī tos. Beigās rodas jautājums par diķa iemītņieku demogrāfisko sastāvu - izrādās, vairums ir piļu mammās, bet ir arī daži pīļtēviņi; mammām knābji ir tumši, bet pīļtēviņiem - zaļgani.

Nākamā pietura - Aivara Radziņa bišu draiva. Saimnieks izrāda stropa uzbūvi un dalās ar bišu saimes noslēpumiem. Izrādās, darba bites mūžs vasarā ir vien 35 dienas, savukārt bišu māte var nodzīvot septiņus gadus. Pārsteidzošākais ir tas, ka bišu māte izveidojas no apaugļotas oliņas, kas ir tieši tāda pati, kā citas apaugļotās oliņas, tikai ieguldīta lielāka izmēra "ligzdiņā". Tas nozīmē, ka ikkatra bite kādā savas attīstības stadijā ir bijusi potenciāla bišu māte, un, kā pastāsta dravnieks, pārvietojot apaugļotas četras dienas vecas oliņas uz lielākām šūniņām (smalks process, kas prasa mikroskopisku precizitāti), bišu mātes var arī izaudzēt vairāk, nekā daba būtu paredzējusi vienam stropam. Tad jauno bišu māti gaida viens vienīgs lidojums pasaulē - satikt savu tranu vai tranus, kuru var būt pat līdz 20 (pēc šīs tikšanās veiksmīgie tranī mirst)

- un tad grūts darbs pie oliņu dēšanas. Tās bišu māte var dienā izdēt līdz pat diviem tūkstošiem. Dravnieks aicina apmeklētājus sekot viņam - viņš izvedīs pa drošākajiem ceļiem, kas nekrustojas ar bišu takām, bet, ja nu kas, tad - pretēji 3x3 nostājai par alu kā pamatdzērienu - kā pretindi viņš iesaka spirtu. Un šo pretindi pilngadīgas personas varot ieņemt arī profilaktiski. Saimnieks atvāž pie mājas sienas piestiprinātu mazu zāļu skapīti ar pudeli un četrām glāzītēm un aicina apmeklētājus pēc saviem iesakatiem veikt profilakses pasākumus. Tad apmeklētājam apiterapijas namiņu, kur mēs gan sasēžamies, bet var arī pagulēt. Bites, kurām stropi iekārtoti namiņa apakšdaļā, izlīdzinot enerģētisko lauku, namiņā liegi smaržo, un bites iežūžojoši san. Tad katram ir iespēja sev sarullēt vaska svečīti un pagaršot kā pirmo - jūnija sākuma, tā otro - Jāņu laika medu. Pirmais ir neredzēti dzeltens - tajā esot mazāk mikroelementu, kas nebūt nav vērtējams negatīvi, jo katram ir savas vajadzības. Dabūjam arī stāstu par lāci, kurš ne reizi vien ir izvandījis tos stropus, kas novietoti mežā, turklāt lācis, gudrinieks, nav

vis kārojis medu, bet pašu stropa labumu – apakšā noglabāto bišu māšu peru pienu, kas ir olbaltumvielu zelta krātuve. Šī bija ļoti salda un informācijas ziņā blīva pietura.

Tad dodamies uz Kārļa Skalbes "Saulrieti" mājām, kur kaķītis balts, skats uz ezeru un mūrītis silts, uz kura pasēdēt, kamēr, lietum ārpusē plosoties, te uzkavējamies un klausāmies stāstus par dzejnieka dzimtu. Kad lietus pierimis, pieskaņojamies laikpatacījiem (nu negribas doties uz brīvdabas muzeju), elastīgi mainām plānus un dodamies uz "Zārdu" saimniecību, kur maizes mājā tiekam pamieloti ar maizi ar medu un/vai (cik novēroju, tad vairāk "un" nekā "vai") sviestu un esam klāt pie saldskābmaizes maizes cepšanas. Neticami – viens cepējs, kurš pilnīgi oficiāli atļauj mieloties ar mīklu! Te nu bērniem un tiem, kas sirdī bērni, ir kur izvērsties; kukuliši no pārpalikušās mīklas (palika pāri gana daudz), kārtīgi izveidoti un uz kļavu lapas noguldīti, pa vienam rindojas uz lizes un dodas iekšā krāsnī. Būšot gatavi pēc stundas. Un būs nopērkami pie skolas, vismaz sestdien noteikti.

Saieta atklāšanā dziedātā "Spīguļo, saulīt!" beidzot, šķiet, sāk iedarboties, un Brīvdabas muzeja "Vēveru" filiālē mūs sagaida nevainojami laikpatacīji un filiāles saimnieks – tas pats Edgars Žīgurs, kurš pievakares ievirzēs ierādīs arheoloģisko rotu darināšanas noslēpumus. Neesot tiesa, ka latvieši dzīvojuši viensētās; te, Vecpiebalgas pusē, mājas mēdz sagrupēties puduros, un viens šāds puduris ir arī te, turklāt ne visas pudura mājas ir muzeja eksponāts, dažās dzīvo cilvēki. Bet paši "Vēveri" rakstos pirmo reizi pieminēti jau 1601. gadā! Šejienieši bijuši pazīstami amatnieki, un par vienu

pat ir stāsts – ko apliecina attiecīgā laika avīzraksts – ka viņš esot teju vai saukts pie tiesas par to, ka lielījies, ka viņa austos aul-

No atjaunotajām vējdzirnavām paveras gleznains skats uz pakalniem. Foto: Gita Feldhūne

deklos pats cara tētiņš staigājis. Dabūjis sev krimināllietu kaklā. Bet tad viņš spējis pierādīt, ka tiešām kādam Pēterpils veikalam ir piegādājis audumus, un vai tad nu cars būtu tik dumjš, ka neiegādātos šos lieliskos audumus. Krimināllietā izbeigta, bet stelles te stāv un tiek izmantotas joprojām. Vāgūzi apskatāmi gan darba rati, gan federrati, gan līnijdroška, un apskate noslēdzas ar kāpienu atjaunotajās vējdzirnavās, kas gan pašas izdaiļo skatu, gan no tām ir gleznains skats uz apkārtni pakalniem. Atkal esam mazliet paritīnājuši laika kamolu.

Apmierināti, ka esam izpildījuši visu programmu, apvienojamies ar pārējos maršrutos braukušajiem pie Alauksta ezera, kur gaida garda zupa, un bez kādas lielīšanās esam pārliecināti, ka mūsu maršruts bija labākais. Ja kāds tā nedomā, lai savu maršrutu liela pats.

Gita Feldhūne

Noklausītais

Piektā ekskursiju maršruta vadītāja Rīgonda Prīse aicina ekskursantus pievērst uzmanību nelielam kalniņam:

- Tie ir mazie Ķemeru kapi kalniņa galā. Tie izveidojās, lai ziemā mironi nav jāved tālu glabāt.

Spriežam: Skaista vieta pie Ineša ezera.

Gide: Bet visas vietas jau sen izpārdotas.

Secinām: Puse Latvijas izpārdota.

Domājam: Ko darīt?

Atbilde: Hmm... Jādzīvo ilgāk!

Saruna no rīta sieviešu dušā

- Labrīt! Kāds ūdens?

- Remdens... brrr... auksts

- Jauki! Varēs pamosties.

- Es gan plānoju pēc dušīgas pusstundu vēl pagulēt. Nu nekā!

.....

Sieva Ilze: - Es eju tautas deju pulciņā.

Vīrs Lauris: - Bet es eju dārza kopšanas pulciņā.

Sieva: - Zini, pie mums dejo Roze. Viņam tik labi sanāk. Un viņš tik dziļi ieskatās meitenēm acīs.

Lauris, it kā starp citu, satiek Rozi un bilst: - Dejošanā ar manu sievu uzmanīgāk, jo mums šodien mācīs, kā rozēs apgrauzīt.

.....

Danči un nīksana Piebalgā draudzīgi cieši līdzās. Kā jau saieta namā! Līdz atskan mūzika. Nīcējiem tā pagrūtāk. Vakar nāca talkā Guntis ar klavierēm. Cerams, ka iztiksim bez "klopes" un kādam nebūs jāpārceļas uz Čangalieni.

Paziņojumi

Informācijas centrā interesenti var iegādāties grāmatu "3x3 Latvijā 1990-2015", kurā apkopota informācija par 3x3 saietiem Latvijā laikā no 1990. līdz 2015.gadam.

Uzmanību, grāmatmīļi!

Ievirzes „Piebalgas leģendas un noslēpumi” vadītāja, Vecpiebalgas rakstniece Inguna Bauere ir vairāku apgādā „Zvaigzne ABC” izdotu vēsturiski biogrāfisku romānu autore.

Nometnes dalībniekiem ir ekskluzīva iespēja rīta ieviržu laikā skolas fizikas kabinetā (jaunais korpuss, 2. stāvs) iegādāties dažas no autore grāmatām:

„**Palieku tev uzticams. Juris Neikens**” (par latviešu dziesmu svētku „tēvu”, Dikļu mācītāju Neikenu)

„**Dieva riekšāva**” (par Drustu baroniem Hagemeisteriem un latviešu būvmeistaru Mārci Sārumu, kurš uzbūvēja Drustu, Dzērbenes un citus Dievnamus un piedalījās arī Vecpiebalgas baznīcas celtniecībā)

„**Grēksūdze**” (19.gs. kriminālromāns)

„**Skolas Līze**” (Matīsa Kaudzītes un viņa izredzētās Līzes Rātminderes mīlestības stāsts)

„**Mācītājs un viņa dēls**” (Jaunpiebalgas mācītāju Kēlbrantu – tēva Kārļa Ludviga un dēla Emīla – dzimtas stāsts)

„**Hernhūtiešu meitas**” (aprakstīta komponista Emīla Dārziņa māte Marija, gleznotāja Kārļa Miesnieka dzimta)

„**Līdz septītajai paaudzei**” (stāsts par senas pagātnes grēku „noilgumu”)

„**Jānis Lūsēns Trešais**” (pagaidām pēdējais izdots darbs un vienīgais par mūsu līdzgaitnieku – komponistu Jāni Lūsēnu – ar bildēm un intervijām)

„**Ede, Pumpura sieva**” (romāns par nelaimīgu mīlestību, kura galvenie varoņi ir dzejnieks Andrejs Pumpurs un viņa sieva Ede, dzimusi Goba)

Var zvanīt arī autorei - 26428354

Pateicība

Paldies par iespēju vadīt ekskursiju tik jaukiem cilvēkiem! Sirsnīgi pateicos par man sagādāto pārsteigumu! Lai Jums skaists un piepildīts laiks Piebalgā.

Ar sveicieniem, Jolanta Glāzere

Precizējums

Vakar publicētajai informācijai par Andri Tomašūnu. Viņš ir pedagogijas nevis vēstures doktors.

Vecpiebalgas ainavā spēlējas mākoņi.

“Šovītēs” amatnieks Valdemārs Dambekalns būvē ekskluzīvas “Lotus super” tipa mašīnas un pārdod angļiem.

Piebalgā aitas ir audzētas kopš seniem laikiem un senos nostātos piebaldzēns pat saukts par jēru Dievu, jo gādājis par to veselību.

Cimdu Jetiņas cimdu kalendārs.

Dīvs Reiznieks laimīgs par pirmo TV stāstu par Vecpiebalgas 3x3 saietu, kas izpelnījās skaļas ovācijās.

Dārza veidotāji ziedos.

Dancotprieks, Ilga Švāne ar krustmeitu Agnesi Dudkeviču.

